

GYÓGYSZERÉSZ ÁBRÁZOLÁSA A SZÉPIRODALOMBAN. 4. RÉSZ

Kosztolányi Dezső: Alakok

Dr. Stájer Géza

Az 1929-ben, a Könyvbarátok Szövetsége sorozatában megjelent fenti mű 35 foglalkozás reprezentánsait veszi sorra és tevékenységük jellemzőit igényes ábrázolásban, tömören, riportszerűen összefoglalja. Miután *Kosztolányi Aranyárpány* című művének elemzése kapcsán, a regény egyik fő alakjának, a gyógyszerésznek érdemen aluli, negatív ábrázolását látva, felvetődött bennem, hogy vajon miért haragszik Kosztolányi annyira a gyógyszerészekre [1], az ok keresése további bűvárkodásra késztetett. Nos, az eredmény nem igazolta aggályaimat. Rábukkantam az Alakok figurái között a gyógyszerészére és úgy találok, hogy a leírás foglalkozásunk múlt századeleji jegyeit remekül bemutatja.

A patikus olyan, mint ahogy színpadjainkon látni. Igen megnyugtató. Enyhe poh, arany óralánc, arcán kedély, a jólét püspöki rózsái.

Egyértelműen hízelgő a kép, de újabban a patikus inkább előnytelen oldaláról ábrázolják. Ha van gyógyszerész szereplő színdarabban, filmben, külön alakját ironia veszi körül, figurája kicsit esetlen, nézetei megcsontosodtak, külleme nem sármos. Általában a mácsószerű főszereplőnél jellegtelenebb, nehézkes mozgású, nézetei konzervatívok, figurája sokszor nevetésre kész. A gyógyszerészi kedély talán megmaradt. Gyógyszerész nő viszont ritkábban szerepel. Talán szép, mint az Apothekerin című, nemrég a magyar TV műsorán is bemutatott német filmben, tele van nemes életcélokkal, ügyes, de a magánélete nem hétköznapi.

Megcsap a patika szaga, amelyet valamikor oly titokzatosnak éreztem. Most sejtem, miből állhat ...: illó anyagok, rózsaoilaj, mentha piperita, aether, paraldehid, talán egy kis kámfor vagy szalmiák-szesz.

Penzold Szerecsenpatika című, 1938-ban megjelent művében [2], az illóolajokon kívül a gyógyszerári porcelán, üveg és sárgaréz hűvösségét is érezte. Ma a dobozok és a blisztercsomagolás kipárolgása jellemző, a gyógynövények illata árad és ad a légkondicionálással patikai enyhet nyáron. Rózsaoilaj már nincs gyógyszerári forgalomban, éterszag aligha érződik. A paraldehidet, amelyet régen oly gyakran használtak, már kiszorították a korszerűbb anxiolitikumok. Úgy

gondolom, a régi, hagyományos patikaillat elveszett ugyan, de új összetevőkből más illat-atmoszféra alakult ki.

A polcokon katonás rendben sorakoznak a hasas üvegek, a barna bödönök, az „edényzet”, oldalt a mérgezszerény.

Az officinai állványedényzet többnyire hiányos, a szebb üvegek díszítőelemként szolgálnak csupán. (Rossz nyelvek szerint, a felirat nélküli tartályokból készíti a gyógyszerész azokat a recepteket, amelyeket nem tud elolvasni.) Régi elixiriumok, aromás vizek neve szerepel rajtuk; a dicsőséges gyógyszerészi múlt fejféaként komoran sorakoznak a gondosan portalanított állványokon. A hasas üvegek nem jól állnak kézre, nehéz marokban tartani őket. Mérgezszerény van az officinában is a gyári készítményeknek (venena), viszont a két kereszt szubsztanciák a laboratórium-ban találhatóak.

Egyik segéd a márványszalon port kever, villamosgéppel tágítja a papírtáskákat, melyekbe egykor a gyakornok a legszerelmesebb sóhajait lehelte.

Amikor valaha, rossz gyakorlat szerint belefűjtak a papírkapszulákba, hogy kinyíljanak, a betegek azt mondták, nem szeretik, ha a gyógyszerész beleköp a gyógyszeres porukba. A nyitásra szolgáló villamosgépet a szakma már nem használja, a ragasztott kapszulák elterjedése óta eltűntek, mint a találmányként bejelentett elvetélt elektromos szemüvegtörő. Azt gondolom, a jelenkor gyógyszerészgyakornokai szerelmes sóhajaikat, diszkók villódzó félhomályában közvetlenül a célfülekbe lehelhetik.

Mérlegek, rézsúlyok, gránátszemek. Egy kék palackban fölfedezem azokat a rózsaszín-fehér gilisztacukrokat, melyekkel négyéves koromban csak egyszer szerettem volna isten igazában jóllakni. Csattog a számlázógép.

A gyógyszerári kézimérleg örök, kézben tartása gyógyszerészi mozdulat, oly tradicionális, mint balletben az arabeszk. Egyre inkább digitális kijelzésű félanalitikai gyorsmérlegeken mérnek, emellett azonban hiteles kézimérleget és súlyszorozatot kötelező tartani. A gránátszemeket: söréthez hasonló go-

lyócskák, melyek a gyógyszeres üveg, edényzet kitarázására szolgáltak, ma már nem használják. Eltűnt a bizonytalan hatású gilisztacukor is. Talán javult az általános higiénia és ezzel az állatokkal átvitt féregpete fertőzés. A kutyákat féregtelenítik, erre jó gyógyszerek vannak. Meg aztán, a gilisztacukor többnyire csak a cérnagilisztát (*oxyuris vermicularis*) bénította, üzte ki, a lapos férgeket és a galandférgeket nem.

A számlázógépek kimentek a divatból. Számítógépet használnak, de az szerencsére nem csattog.

... biztos hatású fagybalzsam kapható, szájpirosító, náthakenőcs, kövérítő tápszer sovány gyerekeknek, soványító tea kövér mamáknak. Azonkívül rózsavíz és vitriol is.

A fagybalzsamok kevésbé keresettek, mint régen, úgy látszik a textíliák és cipők melegebbek, aminthogy a telek sem oly kemények. Szájpirosító talán még nincs a gyógyszertárban, mint ahogy régen volt szőlőlével megfestett faggyú (szőlőzsír). De hogy milyen más kozmetikum, gyógyhatású termék kapható azóta és hogy hová bővül a kínálat, az a külföldi példák alapján prognosztizálható. A sovány gyermek – kövér mama szindróma viszont örök. Miközben a gyermekeket puffóká táplálják a szülők, nem jut eszükbe, hogy anyányi korukra táplálékigényük megmarad, aztán győzzék pénztárcával, fogyókúrával és szedjék az újabb és újabb, azóta is egyre csalhatatlanabb hatásúnak reklámozott anorektikumokat. A rózsavíz kiment divatból, ugyan ki keresne ilyet, az egyre vadabb fantázianevű, rafinált illatú, drága parfümök korában. Amit ha megvesznek a férfiak, sohasem jó, mert a nő ragaszkodik saját hódító illatimázsa kialakításához. Kézieladásban fogyó vitriolt (tömény kénsavat) nyitott polcon nem tároltak a gyógyszertárban, ez a savszekrényben elzárva lapult-lapul, ha ma egyáltalán tartanak belőle. Már csak reagensként használatos.

Fönn az állvány tetején a vak görög szobrok figyelmesen szemlélik a csendéletet. Hippokratesz egy szakállas egyetemi tanárhoz hasonlít, akinek már klinikája is van. Hygiea, az egészség istennője, a kecses frizurájával egy amerikai mozi-csillaghoz.

Görög szobrok vagy hasonló képzőművészeti remekmek még mindig lehetnek a patikákban. De inkább a gyógyszergyártók reklámposzterei uralják a terepet. Ez ingyen van. Szakállas egyetemi tanároknak többnyire nincs klinikájuk (még lehet). Szegény Hygiea szerényen elbújhat a büszke modell-küllemű amerikai mozi-csillagok mellett.

Nyílik az ajtó, ideges halotthalvány férfi lép be, mintha haldoklónak akarna orvosságot vinni ... a

gyógyszerész csak rápillant, s így szól: Nem kell ... halotthalvány férfi el ... megint egy ideges halotthalvány férfi lép be kizárólag, ennek azonban a gyógyszerész már csak int, mire az illető némán távozik.

– Hogyan, hát ön nem szolgálja ki vevőit?

– Ezek ... gyógyszerügynökök.

Csöng a telefon, a gyógyszerész belekiabál: Köszönöm semmi sem kell. (Leccsapja a kagylót.)

A gyógyszerügynökök eltűntek, szerepüket diplomás orvoslátogatók vették át. Az öt éven át kiképzett gyógyszerészek persze már nem idegesen és halotthalványan, hanem elegáns autóval, mobiltelefonnal keresik fel a gyógyszertárat. Azért ők is eladni akarnak. Igaz, nekik szabad leülni, illik velük elbeszélgetni és papírjukat aláírni, mielőtt ajándékul hozott „üveggyöngyeiket” átnyújtják. Mert ilyen a világ, ez hozzátartozik egy adott készítmény promóciójához.

– ...kevesebb gyógyszer fogy mint, azelőtt?

– Föltétlenül. A városokban még kevesebb, mint faluhelyeken.

– Minek tulajdonítja ezt?

– A félműveltségnek.

– Nem a műveltségnek?

– Nem. Az emberek sok fölvilágosító cikket olvastak, melyet nem értettek meg ... egy nép annál több gyógyszert használ, minél műveltebb. Északon adnak el legtöbb gyógyszert, a svédek, norvégek, finnek között, ahol nincs alfabetá. Amint délebbre megyünk, egyre több a kuruzsló, a ráolvasó. Olaszország patikáiban még mindig árulnak limonádét, feketekávé is.

A riportból értesülünk, hogy a 20. század harmadik évtizedében csökkent a gyógyszerfogyasztás. Ráadásul elsősorban a városokban. Statisztikák mutatják, hogy ez a tendencia 2004-ben is jellemző. Ellentmondásosnak érzem, hogy az emberek a poliszokban műveltebbek, mégis kevesebb gyógyszert szednek mint vidéken. Igaz ugyan, az író szerint a városi ember csak félművelt, mert a magyarozó cikkeket nem érti meg. Egészen biztos vagyok benne, hogy a jelenkorban egyrészt – főként a médiareklámok következtében – egészségügyi kérdéseket illetően mindenki felvilágosodottabb, különben a társadalom is tanultabb, mint száz évvel ezelőtt. A baj most az, hogy az emberek a fájdalomcsillapítóból, nyugtatókból, antibiotikumokból fogyasztanak sokat. Ez a nem megfelelő egészségnevelés következménye, meg a létbizonytalanság és menekülést jelent a problémák elől. A reklámok sem mindig jó irányba terelenek.

Különösen hatékonyak azok a szlogenek, melyek a szervezet méregtelenítését és az immunrendszer erősítését ígérik. Erre a varázsszóra a legegyszerűbb ember

is beindul. Soha annyi mérget nem távolítottak el a testből, mint manapság. Az ember simán manipulálható, amit nem tud teljes egészében átfogni, mert nem ért hozzá, azt könnyen igaznak véli. Így indulnak virágzásnak a jól csengő nevű gyógyító irányzatok és az egyén eljut a természetgyógyászatához, a reklámok meg részesevé válnak elbutításának. A fogyasztó először csak növényi fogyókúrás teát (vesetisztítót, hashajtót, vénás keringésjavítót stb.) iszik, aztán varázsvesszős embert fogad és a Hartmann-vonalak miatt áthelyezi ágyát. Innen egy lépés aurájának restaurálása, a csakrákban, a jang és jin teóriában való hite, a csodalámpák, sosemhallott eszmék magáévá tétele, sőt terjesztése.

A gyógyszerész büszkén tekint szét patikájában, lám a modern orvostudomány hányféle termékét halmozta fel az állványokon, közben meg elfelejti, hogy régen is ismertek csodaszereket, de akkor még olyan életelixírnék hívták ezeket, melyek minden betegséget meggyógyítanak és örök életet biztosítanak. Voltak csodabalzsamok, tyúkszemirtók, melyekkel a bőrke-ményedéseket oly egyszerűen eltávolíthatónak hitték mint ma a tűzhelytisztítókkal az odaégett szennyezéseket. A fogyasztó társadalom egyede közben érzi, tudja, hogy átverik, mert reklám és szemfényvesztés az egész, de ha nem is bízik a csodaszereket, hátul az agyában ott pislákol, hogy talán mégis igaz valami. Hogy nemcsak a pénze kell, dehát mi másra a pénz, ha nem egészsége helyreállítására. Meg aztán csakugyan új, nagyhatású gyógyszereket fedeztek fel az utóbbi évtizedekben, így az antibiotikumokat, olyan gyógyszer-csoportokat vezettek be a terápiába, mint a pszichotróp vegyületek. Ötven éve talán még nem is ismerték a benzodiazepineket, a nemszteroid gyulladásgátlók közül legfeljebb a fenilbutazonig és az indometacinig jutottak el. Ha azóta tudtak új, hatékony származékokat szintetizálni, biztos, hogy a természet, ez a csodálatos vegyi laboratórium külön dolgokat is előállított, csak keresni kell és megtaláljuk ezeket, sajnos, köztük a nönit, a csodálatos kínai gyógynövényeket stb. is. Mi ehhez képest az olaszországi feketekávé-árusítás a gyógyszer-tárban? Az amerikai drug store-okban meg van Cola, energiaital, mágnesez karperec is.

Úgy veszem észre, hogy a huszadik századbeli gyógyszerészet nagy változáson ment át.

– Ezt a vegyigyárak okozzák, melyek évente ezer és ezer új készítményt hoznak forgalomba, a nagyipar: mely megöl minden egyéni kutatást, leleményt, kezdeményezést. (A patikaszobába megyünk...) Hajdan itt volt a laboratórium. Innen indult ki a középkorban az alkimia, a tizenhatszázadban és tizenkilencedik században a természettudományos kutatás. (Lelkesen.) Lavoisier, Scheele, aki egész csomó elemet fedezett föl, Sertürner a morfium, Sourbeira a chloroform fölfedezője, a mi Than Károlyunk mind

gyógyszerész volt... Sok hírneves művész akadt közöttünk. Ibsen Grimstadban évekig gyakornokoskodott...

A gyógyszer-tári kutatásnak már régóta vége, a laboratóriumok messze nem felelnek meg a jelenkor követelményeinek. Az alapanyagok kötelező azonosításán kívül kémiai munkára alig használják ezeket, nincs is igény rájuk. A vegyszerek sokba kerülnek, a korszerű műszerek úgyszintén. Ha valaki a kémiával szeretne foglalkozni, jól felszerelt egyetemi vagy kutatóintézeti laboratóriumot kell keresnie, mellé könyvtárat, internetes irodalmazást. Nagy a befektetés, sokat kell tanulni mire valaki eredményt ér el. Az analitika ma műszerekkel mér, a pipetta, büretta kiment a divatból. Szintetikus kémiát sem lehet már gyógyszer-tári laboratóriumban végezni, a tisztításhoz komplikált módszerek, a szerkezetigazoláshoz nagyműszerek keltenek. És hát publikálni nehéz, már a kézirat megszerkesztése és a rajzolás is jelentős szakértelmet kíván. Marad a művészet, az ismert festők, írók mellett új tehetségek: énekesek, táncdalénekesek, képzőművészek nőnek fel [3].

– Mit keresnek ma leginkább?

– A férfiak aszpirint, a nők szépitőszereket. De a varrólányoknak is csak francia kell, pedig a szépitőszereknek évszázados a receptjük.

A világ változott, a férfiakat legjobban a Viagra érdekli. A nők meg talán a fogyasztószereket keresik. A kozmetikumok között ma is a francia minőség vezet, de nemcsak a varrólányok körében. Az aszpirin azonban még mindig a gyógyszerek királynője, noha már több mint százéves [4a,b]. *Scott* is ezt vitte magával a Déli Sarkra, *Edmund Hillary* a Mount Everest megmászásához és az asztronauták a holdraszálláskor. És úgy látszik, az aszpirin karrierjének még egyáltalán nincs vége. Reneszánszát éli a gyógynövények használata.

– Hány gyógyszer-tárunk van?

– 1164.

– Melyik a legrégebb?

– A pozsonyi „Vörös rák”. Ez már a tizenmegyedik században megnyílt. Ebben az időben Budán is több apothekárius működött.

2003-ban mintegy 2070 gyógyszer-tár működik Magyarországon.

– Mit árultak ezek?

– Gyógyfűveket, de amellet mindent, amit az alkimia kisütött ...patikájukban volt porrá őrölt ökörszarv, tevelelő, anyatej, kutyatej, sőt axungia hominis is, emberzsír.

- *Honnan szerezték be az emberzsírt?*
- *Alkalmilag ...a varázslókkal tartottunk közösséget.*

Azt, hogy a jelenleg árult gyógyszerek, de főleg a gyógyfüvek közül melyik hat igazán, a jövő igazolja majd. Ma azt hisszük, hogy ezek a szerek jóval hatékonyabbak, mint a hetven évvel ezelőttiek vagy a régebbiek, melyeket az alkímistáktól örököltünk. Az eltelt időben azonban szemtanúi voltunk, folyamatában hogyan cserélődik ki a gyógyszerkincs mérgező mellékhatások miatt, a jobb új származékok megjelenésével, mert hatástalannak bizonyul vagy egyszerűen elavul, eljár az idő fölötte. Bizonytalan eredetű és összetételű szereket nem alkalmaznak a hivatalos medicinában. A szépirodalom szerint [4c] emberzsír tényleg volt a patikákban, de ma már a disznózsír (*Axungia porci*) sem hivatalos, mert gyorsan avasodik. A marhacsontvelőt (*Medulla oblongata*) a múlt század elején hajformázó brillantin készítésére még használták.

Bagdadban alapították az első patikát az arabok. Két gyógyszerünk elnevezése, az „alkohol” és a „szirup” arab szó. A középkorból maradt az a szokás is, hogy a patika cégérére kígyót fessenek: az akkori fűvészek kígyót szögeztek szemöldökfájukra.

Egy adalék az alkohol szóhoz: én Dávid professzortól úgy hallottam, hogy az „alkohol” arab szó és azt jelenti: a legfinomabb. Állítólag egy arab gyógyszerész így kiáltott fel, amikor a megerjedt cukros gyümölcscefrét megkóstolta. A kígyó szemöldökfára szögezése a fűvészeknél barbár cselekedet volt, ma már az állatvédők biztosan elítélnék ugyanúgy, mint az angolok tradicionális rókavadászatát.

- *Andromachos, Nero császár orvosa készített egy varázsszert, melyet theirak-nak nevezett. Miből állt ez?*
- *Különböző állati hulladékból, melybe többek között korál gyöngyöt is kellett tenni ...Nálunk sárkányvérnek hívták. Holdtöltekor összegyűlt kilenc gyógyszerész s kilenc napig kotyvasztotta.*

Nem tudni pontosan mi volt a *theirak* összetétele, bár az állati hulladékokat és gusztustalan exkrétumokat is felhasználó Dreck-Apotheke anyagainak ismeretében el lehet képzelni. Különösen, ha kilenc gyógyszerész kellett elkészítéséhez. Ezalatt, ennyi energiával akár értelmesebb gyógyszert is kreálhattak volna.

- *Micsoda nevezetes gyógyszer-tévedésekről tud?*
- *Évekkel ezelőtt külföldön egy patikus kiszolgáltott két egészen ártalmatlan gyógyszert: az egyik egy zsírlőféle, extraktum filicis maris, melyet a galandféreg elhajtására használnak, a másik a közismert ricinus-olaj. A beteg a két szert nem egymás*

után vette be, amint rendelték, hanem egyszerre. Ennek következtében megvakult. Ez a két orvosság együttesen megbénítja a szemidegeket.

Az Extractum filicis maris subspissum az erdei páfrány (*Dryopteris filix mas*) gyökértörzsének 25%-os éteres kivonata. Régen a galandféreg elhajtására használták, mert a gilisztákat bénítja. Ma már Magyarországon nem alkalmazzák. Beadása körülményes volt, előtte napokig diétázni kellett, majd a gyomorsav közömbösítése után, az orvos szondával a duodenumba juttatta a kivonatot, ami után hashajtás következett. Nincs pontos magyarázat arra, miért vakulhatott meg a beteg. A filixsav floroglucinszármazék, emlősökön a központi idegrendszert izgatja és fokozza a reflexingerlékenységet, gerincagyi bénulásokat okoz. A ricinus az oldhatósági viszonyokat megváltoztathatja, ami veszélyforrás lehet.

Ha most kérdeznének a gyógyszereseréről, valószínű minden gyógyszerésznek lenne története. Inkább apróbb tévesztések fordulnak elő, más erősségű szert expediálnak, egyik beteg elviszi a másik gyógyszerét stb. félreolvassák a gyógyszernevet, ez azonban ritka, mert a gyógyszerészek nagyon keveset tévednek. Nem tévedhetnek.

- *Sok a morfinista?*
- *Mint mindenütt a háború után ...agyafürtan szerzik be mindennapi mérgüket ...dugárúként. Ösmerik ...az orvosok írását, recepteket hamisítanak, éjjel csöngetnek be a patikába ...Különbözik minden nép bódítja magát. A kínaiak ópiumisták, a délamerikai ...kokainista, a törökök koffeinisták és nikotinisták, az angolok rengeteg teát isznak. Mi alkoholisták vagyunk.*

Ha a kábítószer-élvezet Magyarországon csak oly mérvű lenne, mint az első világháború után, kezelése nem jelentene különösebb problémát. Nem a hamis orvosi vénnel beszerzett drogok jelentenek veszélyt, hanem a riportban akkor már említett dugárusok. És azóta megjelentek a látszólag veszélytelen, könnyű drogok, marihuana, hasis, a díszkó droként emlegetett ecstasy és a drog-dilerek célpontjai a könnyen sebezhető fiatalok lettek [4d]. Morfinista talán kevés van, inkább a heroin menő az ópiátok közül. Mind ezekről könnyen tájékozódhat az olvasó. Azon meg csak mosolyogni lehet, hogy a koffein- és nikotínélvezetet a riportalany egy kalap alá veszi a kábítószerekkel. Az persze kérdés, a koffein (kávé, tea), de különösen a dohányzás nem oly veszélyes-e legalább, mint a tiltott könnyű drogok élvezete. Minden második tízennyolc éves cigarettázik, sikertelenek az ellenakciók: egyre fenyegetőbb feliratok a dobozokon, a dohányárak drasztikus emelése, de az a gyanúm, hogy a visszaretentő betegségfényképek sem lesznek hatéko-

nyabbak. Hiába a nikotinos ráógumi és a tapaszok, hiszen mindössze a dohányosok 10%-a szokik le a szubsztitúciós terápiával és sajnos ezek fele is újra kezdi egy év múlva. Hogy az angolok teát isznak? Mi meg alkoholisták voltunk már az 1900-as évek elején is, mert van nemzeti büszkeségünk: ha az alkohol ellen-ség, akkor a magyar ember nem fél az ellenségtől.

- ...Van sok női gyógyszerésziünk?
- Négy nő patikatulajdonos is. A gyógyszerészkisasszonyok beválnak, megfelel nekik a csön-des, babráló, nőies munka. Csakhogy sok helyütt nem szívesen látják őket.
- Miért?
- Mert a gyógyszerészek általában konzervatívok. Fiataloktól kezdve családi körben élnek ...ők már gyakornok korukban a főnökök asztalánál ülnek, ...s tarokkozás közben a principális maga mellé veszi őket.

A világ nagyot változott, a végzős gyógyszerészek több mint 70%-a nő (1930-ban még csak 30% volt) és valószínű gyakoribb a női gyógyszerész-tulajdonos (személyi jogos), mint a férfi. A gyógyszerészet női foglalkozás, tiszta, kulturált körülmények között lehet dolgozni és nem kell fizikai erő a munkavégzéshez. Jól illik a női karrierhez, a társadalom elfogadja, hogy ez női tevékenység. (Jobban, mint ha egy férfi óvodapedagógus lesz.) A gyógyszerésznő pontos, munkája megbízhatóbb, mint a becsvágyó és nagyvonalú férfié. Viszont a nő gyermeknevelés és gyermekének ápolása, gondozása miatt néha nem tud jelen lenni, tehát távolléte objektív okok miatt érthető és ma már nem függ megítélése a férfi munkatársak konzervatív gondolkodásától.

(Egykor a magister, aki a gyógyszerészet művészetét az ars pharmaciaet gyakorolta, sisakban, álarcban kísérletezett laboratóriumában, kereste a „bölcsék követ” vagy az „örök ifjúság vizét”, párlatokat főzött, titkos fluidumokat hajtott át üvegülcserén, s olyan fölfedezésekre bukkant, melyek nélkül ma elképzelhetetlen volna az élet. Gyermekkoromban a patikusok udvarán még láttam az óriási vasmoszarakat, a laboráns gyökereket tört, a ponyván kamillateát, zsályát, anizst szárítottak, melyet a fűvészkedő praktikáns hozott kis zsákjában a mezőkről... Ez a kedves méregkeverő mindössze kereskedik a gyógyszerekkel és gyárakkal levelez. A huszadik századbeli gyógyszerész kétségtelenül a varázslófajtájából származik. De csak amnyira varázsló, mint amennyire a doromboló házicica is tigris.)

Kérdés: milyen a huszonegyedik századbeli gyógyszerész? Kosztolányi Dezső zseniális portrét rajzolt a korabeli gyógyszerészekéről. Vajon van-e, lesz-e olyan író, aki hasonló pontossággal tud beszélni a jelenkor gyógyszerészenek tevékenységéről?

A szerző köszönetet mond dr. Kata Mihály egyetemi tanárnak értékes tanácsaiért és segítségéért. Köszöni dr. Soós Gyöngyvér tanszékvezető egyetemi docens észrevételeit.

IRODALOM

Az 1–4. sz. irodalmat kérésre a szerkesztőség az érdeklődőknek megküldi.

G. Stájer: *Representation of the pharmacist in the literature. Part 4. Figures (Alakok) by Dezső Kosztolányi*

Szegedi Tudományegyetem Gyógyszerkémiai Intézet, Szeged, Eötvös utca 6. – 6701

A Magyar Egészségügyi Társaság Gyógyszerészeti Munkacsoportja
a Kárpát-medencei gyógyszerészek számára (korlátozott létszámban)
részvételi lehetőséget biztosít az alábbi hazai és határon túli rendezvényeken:

az OGYI gyógyszerismertetői konferenciái
(Budapest, június 15–16., november 30–december 1.),

az MGKY 15. évi jubileumi konferenciájának tudományos programja
(Budapest, 2004. június 9–12.).

A MET határon túli konferenciái idén a Báthori Napok keretében (Szilágysomlyó, szeptember 24–26) és a Délvidéken (Magyarok Háza október 14–15) nyújtanak továbbképzési lehetőséget a gyógyszerészek számára.

A konferenciákra a MET titkárságán lehet jelentkezni.

Cím: Budapest, Magyarok Háza, Semmelweis u. 1–3. – 1052

Dr. Lipták József